

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 29 ноември 2022 г.
(OR. en)

15269/22

SOC 652

БЕЛЕЖКА

От: Председателството

До: Делегациите

Относно: Ролята на семейната политика в контекста на демографските процеси
в ЕС

– Бележка с насоки от председателството

Приложено се изпраща на делегациите бележка с насоки от председателството по посочената по-горе тема с оглед на подготовката за обсъжданията по време на работния обяд на Съвета EPSCO на 8 декември 2022 г.

Заседание на Съвета EPSCO (Заетост и социални въпроси)

Работен обяд – Ролята на семейната политика в контекста на демографските процеси в ЕС

Семействата са основните градивни елементи на обществото и тяхното благосъстояние определя цялостния социален климат. Следователно подкрепата за семействата е от съществено значение за развитието на обществото. Обществените промени увеличават многообразието на семейния живот. Сред най-важните промени са повишаването на дела на разводите, на броя на децата, родени извън брака, и на броя на децата в домакинства с един родител. Разделянето и споделянето на отговорностите между родителите също търпи промени. Всичко това води до високи изисквания към приобщаващите семейни политики от страна на държавата.

Въпреки че семейната политика не е от компетентността на ЕС, Съюзът оказва положително въздействие върху семействата чрез редица законодателни и незаконодателни мерки. Те включват например Стратегията на ЕС за равенство между половете за периода 2020—2025 г., Стратегията на ЕС за правата на детето и Препоръката на Съвета за създаване на Европейска гаранция за децата. В наскоро публикуваната Европейска стратегия за грижите се изтъква значението на висококачествените и достъпни услуги за полагане на грижи на приемливи цени и подкрепата за лицата, полагащи формални и неформални грижи. Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот и Директивата за прозрачни и предвидими условия на труд имат за цел да улеснят съвместяването на семейния и професионалния живот чрез повишаване на предвидимостта на работата, насърчаване на по-гъвкави схеми на работа и засилване на стимулите за бащите да участват в полагането на грижи. Фондовете на политиката на сближаване и националните планове за възстановяване в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост играят важна роля, например за създаването на детски заведения или за предоставянето на подкрепа за социални услуги и грижи.

В много държави членки се наблюдава дългосрочен спад на раждаемостта и увеличаване на очакваната продължителност на живота, което води до застаряване на населението и до промяна на възрастовите му структури. През 2018 г. очакваната продължителност на живота при раждане достигна 78,2 години за мъжете и 83,7 години за жените. Очаква се тенденцията да продължи, като мъжете, родени през 2070 г., живеят до средна възраст от 86 години, а жените, родени през същата година — до 90 години. До 2070 г. дялът на лицата на възраст над 65 години ще бъде 30,3 % от населението (20,3 % през 2019 г.), а лицата на възраст над 80 години ще представляват 13,2 % от населението (5,8 % през 2019 г.). Това ще създаде по-голяма тежест за системите за социална закрила, включително за пенсиите, здравеопазването и дългосрочните грижи, което ще окаже въздействие върху финансирането и адекватността на обезщетенията, както и върху търсенето на работна сила за сектора за полагане на грижи. Намалването на населението в трудоспособна възраст прави изключително важно използването на потенциала на всички поколения и насърчаването на активното им участие в обществото.

В този контекст мерките за постигане на равновесие между професионалния и личния живот и подкрепата за услугите за полагане на грижи за деца, както и различните форми на финансова подкрепа и данъчна и осигурителна система, която не създава демотивиращи фактори за работа за вторите работещи членове на домакинството, могат да окажат положително въздействие върху решението за създаване на семейство и планирания брой деца. В държавите членки се прилагат различни мерки за признаване на стойността на отглеждането и грижите за деца, например под формата на пенсионни кредити или бонус за отгледани деца, като същевременно се обсъжда и признаването на различни форми на партньорство и солидарност между поколенията в пенсионните системи.

Предвид изложеното по-горе министрите се приканват да разгледат следните въпроси:

Според Вас кои конкретни мерки са от ключово значение във връзка с решението на семействата да имат дете и да използват семейно планиране или да имат две или повече деца? Поставете ли акцент върху семействата като цяло или прилагате целенасочени мерки за младите семейства, семействата с три или повече деца и т.н.?)